

























เดือน ซึ่งอาจจะเป็นการท่องเที่ยวภายในประเทศหรือต่างประเทศ และมักจะเดินทางไปท่องเที่ยวในช่วงมีการหยุดติดต่อกันหลายๆ วัน

2.5 ด้านครอบครัวและสังคม เจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีความกังวลกับการเตรียมความพร้อมในด้านสังคมและครอบครัวมาก เนื่องจากส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับลูกหลานของตนเอง นอกจากคู่สมรสและมีบุคลากรเพียงจำนวนน้อยที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานก่อนเกษียณค่อนข้างสูงที่อาจได้รับผลกระทบจากสังคมอันเนื่องมาจากผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนบ้านหรือสังคมภายนอก อาจจะกล่าวได้ว่าเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวด้านสังคมและครอบครัวมากนัก

2.6 ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด พบในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุงาน จากการสนทนากลุ่มพบว่าในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุงาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการใช้เวลาว่าง และด้านครอบครัวและสังคม โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคาดว่าจะเกิดปัญหาในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุราชการ โดยให้มีการกำหนดระดับปัญหาในด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับน้อย ปานกลาง และมากตามลำดับ ซึ่งผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นว่าปัญหาด้านสุขภาพจะเป็นปัญหามากที่สุด ปัญหาด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาด้านที่อยู่อาศัยจะเป็นปัญหาน้อยที่สุด

3) บทบาทของประธานกรรมการชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และบทบาทของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ที่มีต่อการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงาน จากการสนทนากลุ่มเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เกี่ยวกับบทบาทของประธานกรรมการฯ ที่มีต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน สรุปได้ดังนี้

3.1 บทบาทของประธานกรรมการชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรจะส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน โดยจัดทำโครงการหรือกิจกรรมดังต่อไปนี้

(1) การจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน โดยมีเนื้อหาด้านความจำเป็นในการเตรียมตัวเพื่อการเกษียณอายุงาน ตลอดจนสิทธิประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ฯ ได้รับหลังเกษียณอายุงาน โดยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุงาน แนวทาง/วิธีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อการเกษียณอายุงาน และเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวผ่านอินทราเน็ตของหน่วยงาน การอบรม/สัมมนาเจ้าหน้าที่ฯ ในวาระต่างๆ เช่น การปัจฉิมนิเทศเจ้าหน้าที่ที่จะเกษียณอายุงาน โดยหน่วยงานที่ร่วมกันจัดทำคู่มือได้แก่ สายสนับสนุนองค์กร และสายพัฒนาและสารนิเทศ

(2) โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เพื่อรองรับการมีสุขภาพที่ดีทั้งในปัจจุบันและหลังเกษียณอายุงาน อีกทั้งยังช่วยป้องกันโรคภัยไข้เจ็บที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคตได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ควรร่วมกันจัดทำโครงการนี้ คือ สายสนับสนุนองค์กร และสายพัฒนาและสารนิเทศ

(3) โครงการฝึกอบรมงานอาชีพเสริมหลังเกษียณอายุงาน โดยให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ฯ ที่ต้องการจะเพิ่มรายได้หรือใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะช่วงหลังเกษียณอายุงาน เช่น การเช่ารถขับ

แท็กซี่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งโครงการนี้สามารถนำไปใช้ได้กับผู้ที่ทำงานในปัจจุบันและผู้ที่จะเกษียณอายุงานไปแล้ว หน่วยงานที่ควรร่วมกันจัดทำโครงการนี้ ได้แก่ สายสนับสนุนองค์กร และสายพัฒนาและสารสนเทศ

(4) โครงการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสนับสนุนให้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรประกอบอาชีพเสริมในช่วงเวลาที่ทำงานอยู่ และเมื่อเกษียณอายุแล้วเป็นการช่วยเหลือบุคลากรที่มีเงินเดือน หรือบำเหน็จ/บำนาญน้อย ตลอดจนผู้ที่มีภาระรับผิดชอบบุคคลอื่นในครอบครัวด้วย หน่วยงานที่ควรร่วมกันจัดทำโครงการนี้ ได้แก่ สายธุรกิจ และสายพัฒนาและสารสนเทศ

3.2 บทบาทของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ในการให้ความร่วมมือกับกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับผู้เกษียณอายุงาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง โดยบางโครงการสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุงาน โดยเฉพาะปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาด้านที่อยู่อาศัย โดยเรื่องสำคัญที่เจ้าหน้าที่ฯ จะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน มีดังนี้

(1) การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน ยิ่งเริ่มเร็วเท่าไรยิ่งดี เพราะหากเริ่มช้าบางคนอาจเตรียมตัวไม่ทันเนื่องจากต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวนานไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ เป็นต้น

(2) การหลีกเลี่ยงไม่กู้หนี้ยืมสินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเวลาใกล้เกษียณอายุงาน เพราะโอกาสที่จะปลดหนี้สินได้หลังเกษียณอายุงานมีน้อย เนื่องจากมีรายได้ที่ลดลงประกอบกับอาจจะไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ และอาจจะมีความเสี่ยงเกิดขึ้นได้สูง

(3) การมีชีวิตอยู่ได้เองหลังเกษียณอายุงาน โดยไม่จำเป็นจะต้องพึ่งพาลูกหลาน ญาติ ฯลฯ เช่น การพึ่งพาด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

(4) การรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งมีโอกาสเกิดโรคร้ายไข้เจ็บมากกว่าวัยก่อนเกษียณอายุงาน การไม่พึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น ญาติพี่น้อง โดยเฉพาะในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุงาน

5) การทำบุญใส่บาตร การทำสังฆทานเป็นประจำ จะทำให้จิตใจผ่องใสและมีความสุข

### ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

ข้อสรุปเชิงทฤษฎีของการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. สิทธิประโยชน์ต่างๆที่จะได้รับจากการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงาน คือ เงินบำเหน็จเงินสะสม และเงินสวัสดิการต่างๆ ซึ่งผู้ที่จะเกษียณอายุงานมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ที่ตนได้รับเป็นอย่างดีและคาดการณ์สิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับหลังเกษียณอายุงานได้

2. การเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงาน สามารถจำแนกออกได้ 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านการใช้เวลาว่าง และด้านครอบครัวและสังคม โดยทั้ง 5 ด้านนั้น ผู้ที่เตรียมเกษียณอายุงานได้มีการเตรียมความพร้อมที่แตกต่างกันออกไป

3. สิ่งทีคาดว่าจะเป็ปัญหาในการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุงาน คือ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านที่อยู่อาศัย

4. บทบาทหน้าที่ของประธานกรรมการชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ในการที่จะส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน โดยการจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โครงการฝึกอบรมงานอาชีพเสริมหลังเกษียณอายุงาน และโครงการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม

5. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ในการให้ความร่วมมือกับกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวกับผู้เกษียณอายุงาน และสิ่งที่ควรคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงาน “ยิ่งเริ่มเร็วเท่าไรยิ่งดี” 2) การหลีกเลี่ยงไม่กู่หนี้ยืมสินเป็นจำนวนมาก 3) การมีชีวิตอยู่ได้เองหลังเกษียณอายุงาน 4) การรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ และ 5) การทำบุญตักบาตรเพื่อจิตใจที่ผ่องใส

#### การอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงาน ตลอดจนสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเป็นอย่างดี และได้มีการเตรียมตัวเพื่อการเกษียณอายุงานในด้านต่างๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ สุขภาพ การใช้เวลาว่าง ด้านครอบครัวและสังคมในระดับดี ในด้านที่อยู่อาศัย ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุเทพ พลสวัสดิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ามี 2 ด้านอยู่ในระดับดี คือ ด้านร่างกายและด้านจิตใจ ส่วนด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านงานอดิเรก และการมีส่วนร่วมในสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะดา พิศาลบุตร และพิทักษ์ ศิริวงศ์ แต่สิ่งที่พบจากงานวิจัยนี้พบว่าเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีความตื่นตัว และมีการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงานอย่างมาก จึงสามารถให้ข้อมูลตลอดจนข้อเสนอแนะในการเกษียณอายุงานได้ค่อนข้างที่ชัดเจน และตรงประเด็น

#### ข้อเสนอแนะ

##### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า เจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีความรู้ต่อการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงานในระดับค่อนข้างดี โดยได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงาน จากข้อค้นพบดังกล่าวมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 สายสนับสนุนองค์กร และสายพัฒนาและสารสนเทศ ควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงานให้กับเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ โดยเริ่มตั้งแต่การเข้ามาทำงานโดยการกำหนดเป็นนโยบายและแผนดำเนินการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ชุมนุมฯนำไปปฏิบัติ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 หัวหน้าสายสนับสนุนองค์กร ควรสร้างแรงจูงใจในการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัด โดยเฉพาะการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2) ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า เจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับหลังเกษียณอายุงานเป็นอย่างดี จากข้อค้นพบดังกล่าวมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นเพียงกฎระเบียบกว้างๆ เท่านั้น เช่น วิธีคำนวณบำเหน็จขณะที่เกษียณอายุ แต่ยังไม่สามารถประมาณบำเหน็จบำนาญรายเดือนที่เป็นตัวเงินซึ่งจะได้รับหลังเกษียณอายุงานได้ หรือไม่สามารถประมาณอัตราเงินเฟ้อในอนาคตได้ กองคลังควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีประมาณเงินเดือนก่อนเกษียณ (Money wage) และค่าของเงินเดือน ณ เวลาต่างๆ หลังเกษียณ (Real wage) ให้กับเจ้าหน้าที่ใหม่ทุกๆ ปี นอกจากนี้ควรจัดโครงการอบรมเกี่ยวกับการออมเงินเพื่อใช้หลังเกษียณอายุงาน โดยเชิญวิทยากรจากธนาคารหรือสถาบันการเงินต่างๆ มาให้คำแนะนำและให้ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 สายสนับสนุนองค์กร และสายพัฒนาและสารนิเทศ ควรจัดทำคู่มือสิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ฯ หลังเกษียณอายุงานที่สั้นกระชับ เข้าใจง่าย และมีตัวอย่างประกอบคำอธิบาย และทำการเผยแพร่ผ่านหนังสือ วารสาร อินทราเน็ต ของหน่วยงาน

#### ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งในครั้งต่อไปควรวิจัยในการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุงานของหน่วยงานภาคเอกชน/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในหน่วยงานนั้นๆ และสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั่วทั้งองค์กร

#### บรรณานุกรม

- วรวรรณ ชัยชื่อ. (2556). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัฒน์ ทองพึ่ง (2555). รายงานวิจัย การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ: กรณีศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุพรรณิ รัตนานนท์, เมธี จันทชาติ และทณัฐ ชวนไชยสิทธิ์. (2557). รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนนทบุรี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (e-JODIL)*, 4(1), 82-101.
- เพ็ญประภา เบญจวรรณ. (2558). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 2(1), 82-92.

ปิยะดา พิศาลบุตร และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2558). การเตรียมตัวเพื่อการเกษียณอายุของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ  
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(3),  
202-216.

Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. London: Sage.

Patton, M.Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods* (2nd edition). Newbury Park, CA: Sage.

